

LO CATALANISTA

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director.—Los originals no 's tornan

Direcció, Redacció y Administració
Travessia de la Rambla, n.º 12
SABADELL

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
 Sabadell 2 rals al mes.
 Fora 8 » trimestre.
 Un número sol. 1 »
 Anuncis á preus convencionals.

OBRA NOVA

❖ **BOSQUEROLAS** ❖

Aplech de poesias per JAUME NOVELLAS DE MOLINS

ab una carta prólech de ERNEST MOLINÉ Y BRASÉS

Se ven al preu de **DOS pessetas** en lo Centre de Suscricions de Llorens Ildó, carrer de Sant Pau, núm. 4, Sabadell.

ALS INDUSTRIALS CATALANS

Fa ja molts días, per no dir mesos, que nostres industrials se preocupan ab mes ó menos interés segóns sian los graus d'indiferencia que per lo bé de sa Patria senten, de la terrible crisis que aménassa á la industria de Catalunya com á la agricultura d'Espanya en general ab la mes espantosa miseria.

Moltas son las causas á que s'atribuix lo malestar que regna fa ja molt temps en nostres centres fabrils y ab tantas com se 'n citan no hem vist encare que haigin fixat sa atenció ab la única y verdadera, tota vegada que es la causa de totas.

Creuen alguns que la falta d'unió entre nostres industrials, en lo referent á la forma de fer los negocis, es un dels principals fonaments sino el primer dels péssims resultats que avuy 's tocan y no veuen altre solució que un llás ben estret entre 'ls elements productors de Catalunya al objecte de agermanantlos y unintlos com un sol

home, pera lograr la formalitat y bona fe que deuen regnar sempre en tota classe de negocis y qu' avuy per desgracia son duas condicions que per lo poch que se usan no sembla sino que hi son de massa en los tractes comercials.

Altres suposan que la crisi agrícola es la única causa del desgavell que 'ns ofega y no creuen en cap remey com no siga la anulació dels tractats de comers que en mal hora firmaren y votaren los padrastrs de la Pàtria en nom y representació dels mateixos qu' avuy renegan de las obras de sos representants en las Corts.

Alguns, molt poch, pero son 'ls que manan y per lo tant los que fan solament lo que convé á sos particulars interesos, diuen que la crisi es general en tot Espanya y qu' encare nosaltres no podem queixarnos, puig, si algo de crisi existeix á la capital del principat de Catalunya, en l' hermosa Barcelona, es deguda á la competencia que li fan las fábricas de sas rodalias. A aquestos res podem dirlos, com son los polítichs que desde Madrit *procuran 'l bé d' Espanya*, tam poch nos entendriam.

¡Que saben élls d' aquestas cosas ni dels coneixements que deuen tenir los homes de govern esceptuan lo cobro puntual de 'ls sous y cesantias!

Deixantnos donchs d' opinions tan poch autorisadas com son las de las cirenas parlamentarias anem á veurer quina es á nostre entendre la causa principal de la crisi y 'l perque no es prou coneguda encare entre 'ls industrials de Catalunya.

Consti primer que no volem ferlos 'l poch favor de creuer que no la saben, tota vegada qu' entre élls hi han homes de prou talent pera saber distingir la causa, dels efectes. Creyem no mes que en aquesta qüestió fan lo qu' acostuman á fer algunas familias quan tenen un malalt de molta gravetat á casa; que per no espantarlo no li parlan dels sagraments y mor al últim sense haverlos prés. Es á dir, que no tenen prou valor pera participarli sa gravetat creyent precipitarlo y 'l tenen en cambi ab tot y ser familias católicas per deixarlo morir com un gos.

Es necessari donchs dirho d' una vegada y dirho ben clar; no n' hi ha prou ab la unió dels industrials pera formalisar los negocis, ni ab la demanda de l' anulació dels tractats de comers, es precís que la

unió siga la dels patriotas contra 'ls polítichs madrilenys de tots los partits, y que la demanda, siga la exigencia d' un poble que sab ferse respectar en moments d' angustia, com n' ha donat mil probas en temps no molt llunyans y d' eterna recordansa.

Es necessari é imprescindible que volen salvar á Catalunya de la ruina que li preparan sos irreconciliables enemichs, deixant apart mesquinesas de partit pera posarnos incondicionalment al servey de la Patria que es la única digna de tenir idólatras y acérrims partidaris.

Es precis que, siga qui siga 'l que vulgui perjudicar á nostra terra, no trobi com fins are una débil protesta d' amichs mes ó menos incondicionals pero al fi sotmesos al pou de la disciplina política, ni un poble que calla y s' acontenta ab enviar á las Corts als homes que desde Madrit se 'ns designan, com si ni prou fossim ja per escullirnos los representants que mes nos satisfaguin.

Si aixó no fem, si resoluts no procurem despullarnos de las amistats qu' en mal hora va infiltrar en nosaltres la política madrilenya, preveyent que aixó fora la desunió dels espanyols y com á conseqüencia la seguritat de mangonejar per sempre mes en las esferas del poder, si, en fi no combatim la causa ab totas nostras forsas que 'n treurem de malgastarlas combatint los efectes?

Meditinho be los industrials catalans, meditinho los fabricants industrials sabadellenchs, qu' á tots nos toca posar remey á la miseria que s' acosta avans de que nos cubreixi ab son mantell de dols y llágrimas, que despres fora tart pera tot.

Y fem punt, per avuy, pera parlarne ab mes extensió en altres números.

LA ESTUDIANтина CATALANA DEL ROSSELLÓ

Los que tenim l' altíssim honor de estimar á la Patria com ella 's mereix, patint ab sas penas y gosant ab sas alegrias, hem pogut últimament banyarnos alguns díes en fondas emocions, del cor bressats per las dolcíssimas onadas de incomparable amor que á la nostra terra li han dat ab sa presencia y sos cants los missatgers de un poble tan germá com lo Rosselló, lo qual, tot y trobantse descartat fa molts anys de la que un jorn havia sigut renombrada Corona de Catalunya y Aragó, encara guarda avuy fiels recorts d' aquells temps gloriosos

en que eran *uns* tots los que per naturalesa devíam esserho, sense ingerencias estranyas, ni barrejas absurdas de rassas y characters diferents forsosament subjectas á un mateix motllo sempre antipátich com á repulsiu fruyt de tiránica imposició.

No 'ns reca gens, no, manifestarho aixís. Son tan pocas las ditxas que 'ns corresponen actualment per l' estat miserable á que s' veu reduhida nostra idolatrada Catalunya víctima de tradicionals malavolencias que quan per sort providencial ó per casualitats afortunadas rebém una impresió de goig íntim, motivada per satisfaccions de Catalunya, volem esbombaro á tot arreu, omplint l' espay ab los nostres crits de entussiasme y llessant ab tal motiu al estimat terrós fecundas llevors del patriotisme ja fructificat per l' esforços y la constancia del noble conreu que porta emprést la present generació.

Per tals motius nos ocupém en aquest lloch de la visita que ha fet á Barcelona resentment la *Estudiantina Catalana* de Perpinyá. Composta de 25 joves tots ells de excelents dots de carácter, y sotmesa á la direcció de una persona tant intel·ligent é ilustrada com Mr. Justín Pepratx, fill del ilustre literat del mateix nom, aquesta *Estudiantina* es un bellíssim aplech de ánimas generosas que recorren los pobles donant concerts á benefici dels pobres sense treuren de ells altres guanys que merescudas ovacions y poderosas simpatías, realzadas per la difusió dels cants populars de la Mare que conta ab la honra de tenirlos per fills.

La presencia de ells es ja característica y desperta afectuós interès. Vestits ab modesta brusa blava, en atenció als hereus del trevall que tant la usen y cobert son cap ab la roja barretina, en tribut als bons patriotas que com á símbol la consideran, ells son ben bé aquells adorables *fills del Canigó* que portant *la caritat al cor*, cantan arréu l' amor de *Patria*, complementant aixís dos de las missions que mes enalteixen al home sobre la terra.

Pero si la seua presencia es agradable, sas obras no tenen ponderació. Ells *tocan la bandolina y cantan*, pero aixó no es tot, perque s' apropien la veu de Catalunya y ploran ab ella. Las composicions populars que donan á coneixer, las entonan de tal manera, per tal estil las modulan que arriban al cor gayre bé abans que als sentits y son verdaders planys que 's deixan entendre sense cap esforços. Especial-

ment dos de las cançons populars que hem sentit del seu repertori, *Lo Pardal* y *Montanyas Regaladas*, son de tal manera refiledadas per ells, que totas sas notas son revelacions de sentiment, síntessis de recorts y esperansas que no tenen igual en armonía y expressió.

Y aixó 's comprén perfectament. ¡Com no ha de dirigir sas notas patrióticas al cor la *Estudiantina Catalana*, si ella del cor se las arrenca pera bressarlas en gala y llensarlas al ayre com las eloqüents llágrimas de verdadera conmoció que titil·lan ab recansa en las parpellas abans de caure en terra!

Es que la *Estudiantina Catalana* te per lema l'afecció de Pátria y recordant impressions dormidas, aspira á reedificar altars de adoració útil derruïts per mans fellonas.

Ab tot aixó no es estrany la brillant acullida que ha alcançat en la nostra capital. Barcelona, que conta ab tants elements de senyalada valiositat, ha rebut á la *Estudiantina Catalana* del Rosselló de una manera digna. Sas importants Associacions *Lliga de Catalunya* y *Centre Escolar Catalanista* l'hi han obert de bat á bat sos brassos pera dipositar en son front á ran de la barretina l'óscul de amor fraternal que simbolisa la pura *unitat nacional* de Catalunya, y desde la modesta vetllada al espléndit banquet, desde 'ls sensills pero espresius recorts de intimitat, fins á la ostentosa y rica corona de plata, no han descuydat res pera fer ab l'objecte de que no poguessen quedar los nostres germans d'enllá 'ls Pirineus poch ni gens recelosos de la ferma estimació que corrents invisibles matenen establerta entre dos bocins de un poble que no es mort.

Nosaltres mateixos havém presenciât aquestos obsequis y de ells nos en felicitém de veras, porque ab sa significació hi estém conformes de tot cor.

LO CATALANISTA, que créu que 'ls verdaders llassos que fan fortas á las nacions son la comunitat ó semblansa de caracter, llengua, costums, etc., pera tots sos habitants, al saludar á la *Estudiantina Catalana* també saluda als que per totas las lleys naturals son catalans com nosaltres, donchs no han cambiat la seva sustancia de sigles enrera, y en tal concepte el victorejar als que pera visitarnos no han hagut de sortir de casa seva, sols sab un crit prou significatiu que 'ls posi en son verdader lloch y es lo de ¡*Viscan tots los bons fills de Catalunya!*

Ab aquest crit nos despedim avuy de la *Estudiantina Catalana* del Rosselló y ab aquest crit la tornarem á acullir demá que torni, si es que las circunstancias li permeten felisment cumplir son desitj de abra-sarnos altra volta en la próxima temporada dels *Jochs Florals*. En aquella ocasió procurarem que Sabadell los guardi en son si tan sols siga un día no més, pera que aixís puga admirar en ells als àngels de la caritat y als soldats de la Pàtria.

À LA ESTUDIANTINA CATALANA DE PERPINYÀ

AB MOTIU DE SA VINGUDA Á BARCELONA

Salut, catalans de França,
qu' en alas d' una esperansa
baixareu del Rosselló,
disitjant com vol d' ancellas
fer trovalla de parellas.
per cantar vostres amors.
Ja las teniu, Barcelona
abrás fraternal vos dona:
refileu vostras cançons,
que si d' enllá 'ns arribavan,

frech al cor las desitjavan;
com d' un germá los petons.
Deu te guarde Estudiantina
y guarde la barretina
que corona lo teu front,
que 'n tant una 'n vermelleji
y ab la Caritat rumbeji,
viurá nostra germanó.
Salut! catalans de França
¡Gloria als fills del Canigó!

JOAQUIM CABOT ROVIRA.

Barcelona 5 Febrer 1888.

SECCIÓ POLÍTICA

Lo que te de succehir no 's pot evitar.

Feya molt temps que 'l govern rebia pelicions y mes pelicions dels pobles de la provincia de Huelva referent á la célebre qüestió de los *humos* y ab tota la *sans fa-çon* de que fa gala 'l govern sagasti 's deixava l' assumpto per no gosar resoldrer d' un cop y per sempre.

Al fi ha vingut la catástrofe y 'l poble de Rio Tinto ha vist correr per sos car-rers la sanch d' uns quants infelissos.

Un cárrech mes de conciencia pera 'ls jefes de la política actual y una vergo-nya menós pera 'l senyor León y Castillo que va deixar á temps lo ministeri de la Governació.

Ben posada está la Espanya entre conservadors y fusionistas.

Los uns, massa preventius, fan entrar 'l terror per sas midas misteriosas quan gobernan.

Los altres, ben deixats, permeten campar á tothom qui vullga y surti com surti.
¡Qué importa á uns y altres las conseqüencias desastrosas que 'n sofreix 'l pais!
Ells no tenen res per perdre.

Lo poch que 's hi quedava ja fa temps qu' ho han perdut.

'S queixa un periódich, de que s' entri tan tart en lo Congrès á l' ordre del día lo qual fa retrassar las discussions pendents.

Estarian frescos los polítichs madrilenys, sino puguessin usar y abusar de la xerrameca parlamentaria.

¿Donchs que farien pera fer veurer que treballan en be del país?

Y en quan á l'ordre del día, podrà trigar molt á entrarhi lo Congrés espanyol, pero no importa.

Ya 's entra al desordre del día y ben prompte.

Per desgracia, aviat semblará que representin la parodia de la *Batalla de reynas*.

L'insigne D. Emili Castelar ha dat un pas mes en lo cami de la seua anulació política.

En son últim discurs nos ha dit que ell es y será republicà tota la vida, pero que apoya ab totes sas forsas á la monarquia democrática que diu que are tenim.

Es á dir, un republicà que no vol la república; y en cambi está al costat dels que defensen (en aquestos moments) la monarquia.

—Republicans aixis son los que fan falta,—podrán dir Sagasta y demés de la colla.

Com que son los didots de la situació actual.

A falta de altra cosa li donan la munyeca.

Per supuesto; va dir també 'n Castelar que 'l día que 's desenganyés, 's retiraria de la política y 's dedicaria á escriurer la historia de Espanya. Sr. Castelar; quan vulgui ferho, sápigá que te ja un gran pas adelantat.

'L país n' está ben desenganyat de vosté.

No obstant, segons veyem en los diaris madrilenys lo que va causar mes efecte va ser la ovació que 'l Congrés tributá al senyor Castelar.

‘Ls uns picavan de mans,
altres picavan de peus,
Y 's compren, entre 'ls xerraires
'n Castelar es un Deu.

Los ministros, entusiasmat, van abressarlo y sobre tot 'n Sagasta qu' ab aquestas cosas ja se sab que no mira prim.

Ell lo mateix abraça la causa de la monarquia que la de la república.

Per aixó feya bon efecte veurel abressat ab 'n Castelar, qu' avuy lo mateix li fa la república que la monarquia.

MAR Y CEL

DRAMA TRÁGICH EN TRES ACTES Y EN VERS DE DON ANGEL GUIMERA

No es crítica, judici, ni estudi sisquera la que nosaltres volém fer avuy al tractar de la darrera producció del eminent escriptor don Angel Guimerá: es sols tribut de admiració y respecte, coral felicitació, lo que se 'ns ocorre estampar en aquestas páginas.

Mar y Cel es una concepció inmensa, magistralment desenrotllada. Desde que va estrenarse, lo dimars passat, tot Barcelona de ella s' ocupa y 'l conjunt sintétich de la opinió general y unánime es una sola y vibrant nota armónica de elogi al que vá concebirla y executarla tan bella, tan proporcionada y tan rica de innombrables detalls que com pedras preciosas multiplicitan sa valia extraordinariament.

L' amor de una dona cristiana á un pirata alarb informa la única acció de la obra. Aquest amor no es de aquells humanals que 's fonamentan sols en la bellesa física, però tampoch es de aquells ideals y platónichs que s' esbravan per l' espay en surpirs de pura pensa: es un amor real, dels que s' experimentan en lo mon, barreja de instint y sentiment puríssim, dels que brollan del cor pera inundar tots los sentiments y embotarlos á tota altra impressió que no sia la preferida.

Ell, lo pirata, aborreix als cristians, los esmicolaria á tots ab una sola mirada, mes á una dona delicada y tendra que ha plorat al sentir explicar la horrorosa mort de sa mare no pot aborri-la, nó, que es l' únich ser á qui ha vist conmogut per las mateixas desdixas que á ell l' apenan.

Ella, *Blanca*, novicia á punt de professar, idolatra á son Deu, sent repulsió per los que en ell no creuhen ni esperan y si no 'ls aborreix de veras es porque en son cor no hi pot cábrer l' odi; mes aquell home malhaurat, que tots consideran d' ánima empedrehida per sas crueltats, y á qui ella mateixa ha vist sensible recordant una mare assassinada, aquell home li inspira una compasiva simpatía y una íntima afectuositat, que sols poden ferse estranyas al que no compren los variadíssims ressorts que originan y remouhen las passions de la vida.

D' aquestos sentiments tan naturals ne brolla la lluyta. L' odi y l' amor en ún, las preocupacions y l' amor en l' altre. La generosa flama guanya en la lluyta, pero ¡quins contratemps mes horrorosos abans de son triunfo!

Blanca quan tot just sent germinar en son cor la simpatía, ja busca l' extermini de ella en la heroica resolució de matar al enemich de son Deu. Esperonada per las fanáticas preocupacions de son pare, creu haver comés un crim al comoures per los dols de un iafiel y vol redimir aquest crim ab un mérit tan rellevant com lo de matar al fill de Mahoma que va ocasionarlo. Pero al intentar l' homicidi, se desperta *Said* (que aixís s' anomena 'l pirata) y al trobarse confosa devant d' ell, horrorizada de sos propósitos, cau desvanescuda en los brassos de aquell home tan cruel que pera la *Judith* sorpresa infraganti sols té la sublim expressió de: *¡Pobra dona!*

Desde aquest punt, si 'ls esforços de resistencia al foch amorós se multipliquen, quedan batuts per moments ab una vertiginositat que no deixa valias per saltar. Y al últim los dos enamorats se donan ja per incapassos de resistir: mes; ¿quan?

Quan ell se troba perdut per la defecció de sos mariners, quan está en perill sa vida, quan l' infortuni 'l fa mes gran, mes seductor, mes noble. Allavors ella l' acaba de planyer y estimar y 's llença en sos brassos y 's planta devant de son pit y aixeca en l' ayre aqueil punyal mateix de *Said*, apuntantse al cor, fit á fit de son pare que devant de una mort s' atura ab tot y buscar una mort.

Un cop ha prés tot son increment já la passió del moro y la cristiana, apagar lo foch es impossible. Ella 's constituheix en l' escut de son amant fins á la darrera hora y en lo just moment en que ell podia salvarse per una hábil combinació, lo pare de *Blanca* cego de follia, descarrega l' arma contra la extasiada parella y fereix á sa filla que guarda sa mirada d' agonía pera 'l desventurat *Said*. Aquest fermament decidit enllassa ab brasos de ferro 'l cos ert de la cristiana y 's llença al mar pera dormir ab sou idol en una mateixa tomba.

Com se veu, donchs, l' acció es de lo mes granat que pot concebirse. Respecte als characters, los de *Blanca* y *Said* (que son los protagonistas) están á la altura de verdaderas creacions que l' espectador contempla esculpidas en l' interior seu durant lo transcurs de

la representació escénica. Son sense duptes lo *mar* y 'l *cel* que *sols poden trobarse en l'horisó*.

En quant al fi moral de la obra, es excelent.

D' ell se 'n desprén que contra las passions avassalladoras no s' hi pot lluytar ab intransigencias, perque aquestas no fan mes que avivar un caliu qual intensitat sense ellas es susceptible de moderació sinó de ofegament. Per altra part, encara que á primera vista puga semblar que en *Blanca* ha sigut anulada la fé per l' amor; realment no es aixis, donchs ella en l' última part de la tragedia ben vivas revela sas creencias relligiosas, que intenta veladament repetidas voltas insinuar á l' infiel pera que aquest las comprega y senti com ella, provant de establir aixis entre abdós enamorats una total comunitat de afectes que constituheix la aspiració suprema de l' ánima cristiana.

A més de aqueixos mérits, no té *Mar y Cel* d' altres que 'ls crítichs mes exigents li remarkan ab fruició; tals son la unitat de lloch y temps. Aquesta unitat tan difícil de alcansar y que constituheix una qualitat sobresalient en la literatura dramática, está absolutament complerta en la tragedia del senyor Guimerá, lo qui ha tancat tota la acció en lo camarot de un baixell y la ha desenrotllada en menos de vint y quatre horas.

De la versificació res n' hem de dir. Diferentas vegadas s' ha calificat la del eminent *Mestre en Gay Saber de escultural* y 'l terme no pot ser mes apropiat: fá l' efecte de un esplendorós manto real, rublert de pedreria y tan magestuós en sos plechs que fascina é impresiona. Pera que puguin jutjarla 'ls nostres llegidors, de ella ne doném una expressiva mostra á continuació, publicant un fragment del drama, que ab la major galanteria ha accedit á proporcionar-nos son autor.

Pera finalisar devém dir que la literatura catalana s' ha abrillantat ab una nova obra de gegants, que es digna de figurar entre las mes notables que han creuhat fronteras y obtingut la immortalitat. Un estimadíssim amic nostre y distingit escriptor catalanista, ho va dir ben eloqüenment la mateixa nit del ostreno: *los catalans hem guanyat un cent per cent de riquesa positiva desde que tenim lo MAR Y CEL* de don Angel Guimerá.

MAR Y CEL

ACTE TERCER.—ESCENA IX

Said, Blanca

BLANCA. (Ah! No puch mes!)

SAID.

(Alá, jó te 'l demano:

dónam un mon pera entregarlo á n' ella!)

BLANCA. (Oh, quín penar! Aixó es morir cent voltas!)

SAID.

(Si, si; jo tot vull dirli avans que arrivin.)

Senyora, Blanca... perdonéume! Os miro per sobre d' aquest mon: vos, en la terrà no heu nascut, no, com han nascut los homes. Vos sou d' altres espays: d' hont s' enjendravan los somnis endolsits de ma infantesa.

Al véureus, al sentirvos... sols ab l' ayre que movéu al passar, tota ma vida, tot lo meu ser, cos y ánima 's desperta y sent, vibrant, que mor y viu á l' hora.

Y ab goig y pena, y ab desitj y angunia
 l' alé qu' heu respirat cerco y aspiro,
 y en ell m' ofego y m' hi revolco l' ánima!
 Y una onada potent, com las que arrencan
 del fons del mar las rocas per' llensarlas
 contra del sol, la lluna y las estrellas,
 una onada de sanch sospirs y besos,
 y bramuls de salvatje y clams de joya,
 esqueixantme al pujar trossos d' entranyas,
 á mos llabis acut y en ells rebenta
 pera dirvos, oh Blanca, que us estimo,
 mes que s' estima vostre Deu als ángels,
 mes que s' estima á sas huris Mahoma,
 mes que s' estiman tots los sers qu' alenan
 que tots los qu' han viscut y 'ls que han de viure,
 esperits y mortals en cels y terras.

BLANCA. Oh, Deu!

SAID. La he ofés! Qu' has dit llengua traidora!

BLANCA. Ah, nó, que vull sentirvos, vull sentirvos!...
 mes deixeu-me amagar, aixís lo vostre.

SAID. Y 'm perdonéu? A mi!

BLANCA. (*Sentint soroll.*) Son ells!

SAID. No encara:
 no ve la mort!

BLANCA. La mort! .. Oh, que s' acosta!
 Veniu, que jo us vull veure! No m' espanta
 la claror, nó. Qui sou? Deixén que os miri
 fins l' ánima pe 'ls ulls! Qui sou? Quin dia
 m' heu vist y os he vist jó? Quán me dignéreu
 tot lo qu' ara m' heu dit; que un altra volta
 jo ho havia escoltat de vostres llabis!
 Lluny, en lo cel potser... ans d' esta vida...
 amorós com avuy vos me paríavau.
 No, no apartéu 'ls ulls: ara os vull veure
 pe 'l temps que no os he vist: jo sens saberho
 vós anyorava, y érau en mos somnis
 de claustre y soletat. Jo no sabia
 com érau vos llavors... y érau com ara!
 Mes no vull que moriu; qu' en vostre vida
 la meva s' ha arrelat ¡qué hi fa que 'ns voltin
 en lloch de flors serpents si als dos nos lligan!
 Y jo us volguí matar!... Y l' arma aquesta
 contra vos he aixecat, que os aborria!
 Pobre! Del mon odiat!... Sobre la terra
 quant y quant heu patit! Quanta amargura
 haurá begut vostra ánima, reclosa

sempre en lo fons del pit, sentint las ánsias
de volar com la meva, y entre reixas
pegant d' alas, glatint, y fentse trossos!
¡Quan sofrir! ¡Desgraciat! ¡Infelis! ¡Pobre!

SAID. Y que tart heu vingut! Yo sol la marxa
d' aquesta vida he fet, y avuy al terme
vos trobo del camí, vora 'l sepulcre!

BLANCA. Ah, nó, Said; ah, nó, que no vé l' hora
de morir, nó! Deu meu, sento la vida
per tot mon ser brotar! Vull viure! salvans!

SAID. Ira d' Alá! Que tornin: jo 'ls espero
jo esqueixaré sos pits, jo sas entranyas
estampiré pe 'ls murs! Tigres!... y resan
ells ab lo cor plé d' odi! Oh! tots que vingan:
ja prou humilitat. La sanch m' ofega!
jo vull morir matant!

BLANCA. Said!

SAID. Ah, Blanca,
si soch l' esclau, humil com la coloma!
Voléu que besí 'ls peus de vostre pare,
y que besí la terra que trepitja?...

BLANCA. Mes jo 'l vull, oh mon Deu! Jo 'l vull! salveulo!

SAID. Tot es envá, Vos sou 'l col, jo l' aygua:
may s' ajuntan assí; mireu; s' ajuntan
no més al horisó ¡Es envá!...

ANGEL GUIMERÁ.

CONSISTORI DELS JOCHS FLORALS DE BARCELONA

SUPLEMENT Á LA CONVOCATORIA PERA 'LS DEL PRESENT ANY 1888

Ab posterioritat als premis oferts pera ser adjudicats en lo próxim certámen de 6 de Maig, y que van ja publicats en lo Cartell de primer de Janer d' enguany, lo Consistori ha rebut la oferta de quatre premis més, que son los següents:

La col·lecció completa de las obres publicades per l' Associació d' Excursió catalana, oferta per la mateixa, al autor del mellor "Estudi sobre cants, costums ó tradicions populars de Catalunya."

"Un objecte d' art" ofrena del Centre Catalá de Barcelona á la poesia de tema lliure que mes s' ajusti al lema del seu escut, "Catalunya y avant."

La estatua en terra cuyta d' en Casanovas en lo moment d' esser ferit, abressat ab la bandera, defensant les llibertats de Catalunya, premi ofert per la Redacció de *L' Arch de Sant Martí* á la mellor memoria sobre la transcendencia que pera Catalunya tingué en lo terreno económic, polítich y social la cayguda de Barcelona en mans de Felip V.

Un catalanista ofereix com á premi la quantitat de cinchentes pessetes al autor de la mellor novela, histórica ó de costums, ó be á la millor colecció de tradicions llegendes ó narracions populars de Catalunya.

Les mateixes prescripcions donados als autors conecorrents al Certámen en lo avans dit

Cartell que firmáren los set Mantenedors en primer de Jener, se fan extensives als escriptors que vulgan obtar als premis objeete d' aquest Suplement.

Barcelona 7 de Febrer de 1888.—Lo President, Marian Aguiló.—Lo Secretari, Joaquim Cabot Rovira.

NOVAS

La comisió del Gremi de Fabricants, encarregada de excitar á nostres industrials pera que concorrin en lo major número possible á l' Exposició Universal de Barcelona, ha terminat ja sa tasca, la qual, deixant apart uns quants indiferents que ben poch se deuen interessar pel bon nom de sa Pátria, es segons se 'ns assegura bastant satisfactoria lo que farà que nostra estimada Sabadell ocupi 'l lloch que li correspon per sa importancia en lo próxim Concurs internacional.

Felicitem corament per sos treballs als senyors D. Joaquim Casanovas y D. Enrich Durán que componian la esmentada Comisió y molt nos plau que haigin sigut entusiastas catalanistas y membres del Consell General del "Centre Catalá" d' aquesta ciutat los incansables propagandistas de l' Exposició y del bon nom de nostre estimada Catalunya.

La epidemia variolosa que ab tant increment se havia desenvolupat en aquesta ciutat, vá descendint de una manera considerable, essent en número molt reduït las víctimas que ocasiona.

Lo dimars prop passat tingué lloch en 'l *Teatro Catalá* (Romea) de Barcelona l' estreno del drama tragiche de nostre distingit amic l' eminent poeta y Mestre en Gay Saber don Angel Guimerá, *Mar y Cel* de qual obra, verdadera joya de la escena espanyola, com podrán veurer nostres llegidors nos ocupem estensament en altre lloch d' aquest número.

Rebi lo senyor Guimerá nostre mes coral felicitació.

Lo primer ball de disfressas que celebrá la societat del *Círculo Sabadellés*, en la nit del passat dijous estigué bastant concorregut regnanti la animació de costum.

Lo passat divendres día 10 comensá lo cobro del tercer trimestre de contribució industrial y territorial lo qual se efectuará fins 'l día 15 dels corrents.

Molt entusiasta y afectuosa fou la despedida que gran número de catalanistas de Barcelona tributaren á la Estudiantina rossellonesa que marxá lo passat dimecres cap á Perpinyá en lo tren correu de Fransa.

Al arrencar aquest, se donaren diferents viscas á Catalunya y al Rosselló y fins que 's perdé de vista voleyaren los mocadors en senyal d' agraïment per las merescudas distincions que se 'ls hi havian dispensat durant sa curta estada en la capital.

Moments avans de partir la Estudiantina catalana, 'l senyor Cabot recitá sa bella poesia, que podrán llegir nostres lectors en altre lloch d' aquest número.

Los rossellonesos s' emportaren, además del afecte de sos bons amichs de Catalunya, una corona que aquestos los hi regalaren en lo Teatro Romea, ahont espontáneament havian cantat en la nit anterior. Dita joya de plata y or, ab diferents matissos, havia sigut adquirida en los tallers dels coneguts artífices Srs. Torroella germans, acreditant una ve-

gada mes lo bon gust de la citada casa. Fou regalada á la Estudiantina, per la "Lliga de Catalunya" y 'l "Centre Escolar Catalanista" de Barcelona.

S' acaba de publicar, elegantment imprés, per lo propietari de *La Il·lustració Catalana*, lo drama en tres actes y en vers *La gent del any vuit*, original del eminent poeta mossen Jaume Collell, Mestre en Gay Saber.

Aquesta obra, estrenada ab extraordinari éxit en 1870 en lo teatro de la ciutat de Vich, la dedica l' autor á la ilustre neta del heróich general Manso, la senyora donya Maria del Carme Manso y Perez de Tafalla, viuda de Barcáiztegui, comtesa del Llobregat y vescomtesa de Montserrat.

Hem rebut lo tomo IV, any tercer de sa publicació, corresponent al 21 de Janer prop passat, de la *Revista La Espanya Regional*, contenint un escullit sumari.

Diu *La Gralla* de Montevideo del primer de Janer.

Varis catalanistas se reuniren lo dilluns passat en l' "Hotel des Pyramides" ab lo objecte de festejar als escriptors premiats en los Jochs Florals, senyors Oller, Pagés, Ráfols y Ribas. A mes d' aqueixos entre 'ls comensals s' hi contaban lo Dr. Aleu, senyor Santías, Hernando, Ubach, Baitx, Artal, Castany, etc.

Després del dinar y quant se destaparen las ampollas del Champagne, se pronunciaren entussiasmas y sentits brindis á Catalunya.

Lo senyor Roxlo, valent poeta uruguayo, s' expressá en termes tan honrosos per nostra terra, que ab sa fácil y galana paraula y tocant al sentiment dels presents lográ que brollessen llágrimas de quasi tots los ulls.

La festa terminá á las 9 de la nit.

A Barcelona pera arbitrar fondos pera atendre 'ls gastos de la Exposició Universal, se tracta de celebrar una rifa de cent mil billets al preu de vint duros cada un que 's dividiran en décims y tal volta en fraccions mes petites. Se calcula que 'ls gastos de expensió y demés accesoris pujaran á un dos per cent aproximadament, distribuintse 'l setantatres en premis y quedan un benefici líquit per l' Ajuntament de un vinticinch per cent.

Una important casa de Lóndres ha demanat 800 metros per una instal·lació en la Galeria de màquines en moviment de la Exposició Universal, havéntseli telegrafiat que sols se n' hi podia cedir 100, per estar tot demanat é indicantli que en cas de desitjar los 700 restants, se li faria un cubert apart, á fi de poder verificar dita instal·lació, però inmóvil.

Algunas senyoretas de Málaga 's proposan concorre á la Exposició Universal de Barcelona, enviant á la secció de treballs propis de la dona, magnífichs brodats fets á ma que han de cridar la atenció, contantse entre ells retratos en batista y seda, de treball molt delicat.

Las obras de Santa María de Ripoll adelantan rapidament, no essent estorb la época actual, en que tan poch se presta per aquestos treballs. Al efecte y pera que no tinguin retrás se treballa las horas de sol en tot lo que 's questió de *paleta*, y las demés horas á desmontar tot lo necessari pera que ressalti la bellesa y grandiositat del mateix.

La nau central lliure ja quasi del tot del andamiatge y cimbras, presenta un aspecte molt agradable y recorda sa primitiva època.

Tot fa creure que per la època anunciada estarà llest del tot.

Copiém de *L' Art del Pagés*:

"LLEY DE CONSUMS.—Per la reforma que projecta 'l Sr. Ministre d' Hisenda en la lley de Consums, basada en lo principi de deixarlos als Ajuntaments, sembla que quedarian lliures d' aquet impost los articles de primera necessitat.

En quant á la qüestió de la rebaixa de la contribució territorial, se diu que seria beneficiosa pera 'ls que pagan petites cuotas.

En quant á lo primer no sabem com se las compondría, però si 'ns sembla que es precis vigilar molt pera no caure á la rateta, ja que tením lo parany parat.

Respecte á lo segón, sols dirém que hi ha lo següent refrán popular catalá: *á veltus se dona una agló, pera fer cagar un roure*.

Moltas promesas y poch pá."

Deguts al estadi de un dels mes acreditats industrials d' aquesta localitat, hem tingut ocasió d' admirar alguns articles destinats á contribuir al gran Certámen, y sols debém dir, que si tots los demás industrials, ab alguns d' ells de gran valua, ab que conta Sabadell, segueixen lo mateix camí, no tenim cap dubte que la industria llanera catalana alcançarà un éxit envejable en la Exposició Universal de Barcelona.

Traduhén de *El Defensor* de Sant Sadurní de Noya:

"Plausible en efecte es la idea concebuda y realisada per lo "Centre Catalá" de aquesta vila de verificar una série de conferencias públicas encaminadas á la propagació dels ideals regionalistas y de donar á coneixer las principals ciencias y arts. Assistirem á la primera que tingué lloch lo día 15 del passat mes, y satisfets de son resultat no deixarem de concorrer á las demás."

Copiém de *La Renaixensa*:

"Nos escriuhen de Perpinyá que la Estudiantina Rossellonesa, que días passats tinguerem entre nosaltres, fou objecte d' una entusiasta rebuda al retornar á sa ciutat. En la estació del ferro-carril s' arregiá una sala ab ramatjes, y sobre taulas se posaren calents vasos de *punch* al moment de la arribada dels viatjers. Lo senyor Justí Pepratx doná compte del éxit de la Estudiantina á Barcelona y 's fen intérprete dels bons sentiments de tots envers la ciutat catalana. Lo senyor Vellarino, administrador de la Estudiantina, brindá en nom d' ella per l' éxit de nostra Exposició. Eixos discursos foren rebuts ab gran picaument de mans.

La corona que la "Lliga" y 'l "Centre Escolar catalanista" regalaren als estudiants, ha sigut exposada en l' aparador d' una de las primeras botigas de Perpinyá."

ANUNCIS OFICIALS

BANCH DE SABADELL

La Junta de govern d' aquesta Societat, en sessió d' avuy, ha acordat senyalar 'l día 19 del próxim Febrer, hora de las deu del matí y local del Banch, pera la celebració de la junta general ordinaria que prevé l' article 16 dels Estatuts socials.

Los señores accionistas que desitjin concurrer, podrán efectuar 'l dipòsit previst de 20 accions al menys, que s' exigeix per l' article 16; durant los días feyners del 8 al 15 abdos inclosos, del esmentat mes, de quatre á cinch de la tarde.

Y en cumpliment de lo establert per los articles 12 y 29 del Reglament general, s' expedeix la present convocatoria pera concieixement dels interessats.

Sabadell 9 de Janer de 1888.—Lo President accidental, Anton Oliver.—P. A. de la J. de G., Joseph Cirera, Secretari.

CAIXA DE ESTALVIS DE SABADELL

Han ingressat fins aquesta fetxa 5,999 pessetas procedentas de 348 imposicions, essent 10 lo número de nous imponents.

S' han tornat 3,659 pessetas 89 céntims á demanda de 26 interessats.

Sabadell 5 de Febrer de 1888.—Lo Director accidental, *Rafel Soler*.

SECCIÓ DE ANUNCIS

MES BARATAS QUE Á ALEMANIA

MES SÓLIDAS QUE Á INGLATERRA

MES BONICAS QUE Á FRANSA

SILLERIAS DE CAOBA TAPISSADAS

DESDE 18 DUROS

Mobles del pays y de Viena á preus de fábrica

BARCELONA.--Portal del Angel, 25

NUMERADOR AUTOMÁTICH

Se'n ven un ab lo qual se pot numerar desde 'l número 1 al 9,999. Dirigirse á la Rambla, número 70.

ENCUADERNACIONES BARATÍSSIMAS

Se fan de totas classes y preus, Ilustracions y Obras de luxo, Novelas, etc., etc. Los llibres se entregan á las 48 horas de encarregats.

RAMBLA, 70, CAPMANY, 18

FESTA INAUGURAL DEL CENTRE CATALÁ DE SABADELL

Contenint tots los discursos y poesías que 's llegiren en la votllada inaugural de dit Centre y los més importants del dinar que tingué lloch lo día 27 de Mars últim.

De venda en lo Centre de suscripciones de D. Llorens Lladó, carrer de Sant Pau, número 4, Sabadell.—Preu 1'50 pessetas.

TALLERS

DE

*Imprempta, Litografia, Encuadernacions
Llibres especials y ratllats*

JOAN COMAS FAURA

PAPERERÍA

Papers pera cartas de totas classes.—Paper "Mill."—Blanchet.—Fantasía.—Embalatje.

PLEGADORS DE PESSAS

Se fan plegadors de totas classes en fusta y en cartró, ab lo nom imprés, si aixís se desitja. Plegadors de 10 per 70 ú 11 per 72 centímetros, sense nom, á 12 duros milé y ab nom á 13 duros milé. En cartró á preus baratos.

TALONARIS

á 4 rals de 100 fullas de dos classes, á 5 rals los de Entrego y á 7 rals los de Pedido y de Vale.

IMPRESIONS

Facturas.—Sobres.—Memorandums.—Membrets.—Talonaris.—Reduccions de preu.—Tarjetas, etc., etc.

ENCUADERNADORS

de varias classes pera cartas.—Capsas pera Facturas, Lletres, Rebuts y altres documents.

*Tallers: Carrer de Capmany, núm. 18.
Sucursal: Rambla, núm. 70.*